

Handleiding talenbeleid

Juni 2024

Datum

18/06/2024

Beheerd door

An De Moor

Toepassingsgebied

Alle opleidingen en
diensten

Domein

Alle domeinen (ALL)

Goedgekeurd door

Directiecomité
O-raad
Staf O&O
Academische raad
Stuurgroep talenbeleid

Doelgroep

Alle leidinggevenden van
Odisee

Subdomein

Talenbeleid

Dit document is de handleiding bij de 'Visietekst talenbeleid'.

Deze handleiding bestaat uit twee delen.

Het eerste deel geldt een breed integraal talenbeleid, geeft een overzicht van de taken van de Talenbeleidcoördinator in Odisee en beschrijft de werking van de stuurgroep talenbeleid, de taken van de ankers talenbeleid/taalankers evenals de afspraken die bestaan rond het afnemen van de digitale taalscreening bij alle eerstejaarsstudenten in een bachelor- of graduaatsopleiding, met uitzondering van de studenten in de lerarenopleidingen die een aparte door de Vlaamse overheid verplichte starttoets moeten afleggen. Tenslotte wordt ook toegelicht wat de taalondersteuningsmogelijkheden en de operationele doelstellingen zijn om de Visietekst talenbeleid te realiseren.

Het tweede deel – vanaf blz. 12 – geldt internationalisering en het talenbeleid conform de decretale taalvereisten.

Taken van de talenbeleidcoördinator Odisee

1. Coördineren van het talenbeleid binnen Odisee

- Samen met directeur onderwijs, clusterdirecteuren en dienstenhoofden aansturen van een instellingsbreed talenbeleid. Naast het ontwikkelen van dit talenbeleid met alle leidinggevenden, ook gezamenlijk zorgen voor een kwaliteitsvolle implementatie met de ankers talenbeleid.
- Inventariseren en indien nodig stroomlijnen van alle bestaande initiatieven rond talenbeleid binnen Odisee
- Voorzitten, aansturen en opvolgen van de stuurgroep talenbeleid
- Sensibiliseren, enthousiasmeren, betrekken van en inspraak geven aan ankers talenbeleid
- Ondersteunen bij de organisatie van de digitale taalscreening Nederlands
- Opvolgen van evidence-informed onderzoek en publicaties rond talenbeleidsaspecten zoals <https://taalunie.org/publicaties/212/taalcompetent-in-het-hoger-onderwijs>
- Coördineren van professionaliseringsinitiatieven
- Coördineren van dataverzameling taalscreening(sresultaten)
- Voorbereiden en opvolgen van het Stappenplan i.v.m. certificering OP n.a.v. het Decreet op de Taalregeling.

2. Consulteren van en rapporteren aan staf O&O, overleg OH en O-raad

De talenbeleidcoördinator geeft elk jaar op de staf O&O en/of het overleg OH het overzicht van de - minimum drie - operationele doelstellingen op het vlak van talenbeleid zoals meegedeeld door elke anker talenbeleid vanuit de verschillende opleidingen, schetst de bevindingen en mogelijke evoluties, en formuleert aanbevelingen.

3. Bijdragen tot de professionalisering van onderwijzend personeel

- Onderhouden van een digitale leeromgeving met ondersteunend materiaal

- Communiceren over vormingsinitiatieven en studiedagen (intern en extern)
 - Geven van taalprikkels
 - Geven van taalworkshops, met onder meer de keuze uit:
 - 1) Hoe geef ik taalondersteuning?
 - 2) Hoe geef ik feedback bij schriftelijke taken?
 - 3) Hoe kan ik taalontwikkellend lesgeven?
 - 4) De mogelijkheden van writing to learn (WTL) voor kennisverankering van kernbegrippen voor de opleiding 'academisch schrijven'
 - 5) Een workshop 'Bachelorproef schrijven' voor begeleiders van bachelorproeven/docenten of/en taalmonitoraat voor studenten
 - 6) Instructies bij instructies (aan de hand van een kijkwijzer).
 - 7) Studenten talig sterk maken voor de bachelorproef (leerlijn en mogelijkheden rond taalcoaching).
- Dit kan gekoppeld worden aan
- een voorafgaande bevraging van het werkveld i.v.m. de communicatie-opdrachten die onze studenten moeten kennen/kunnen, en
 - opdrachten in de opleiding enerzijds en in het secundair onderwijs anderzijds als aanloop naar de oplijsting van voor het werkveld & de opleiding noodzakelijke taalcompetenties.

4. Ondersteunen van het talenbeleid in elke opleiding op basis van het Taalunie-referentiekader 'Taalcompetent in het hoger onderwijs' ¹

- Ondersteunen bij het uittekenen van een leerlijn 'Taalsterk naar de bachelorproef' of 'Leerlijn taalvaardigheid'
- Ondersteunen bij de ontwikkeling van een kijkwijzer (checklist) bij onder meer verslagen, bachelorproeven, papers, opdrachten, projecten en mondelinge presentaties
- Ondersteunen bij het voorbereiden van een agendapunt talenbeleid bij de eigen overlegorganen met het oog op professionalisering en sensibilisering rond talenbeleid & taalondersteuning
- Ondersteunen bij het formuleren van talige start- en eindcompetenties
- Ondersteunen bij de ontwikkeling van specifieke richtlijnen voor studenten hoe om te gaan met GenAI in talige OPO's.

5. Aanbieden van taalondersteuning voor studenten

Elke opleiding mag rekenen op de volgende ondersteuning:

- **taalondersteuningsmateriaal** op www.odisee.be/odisee-taalsterk en op <https://ilt.kuleuven.be/talenbeleid/kennisclips>
- Na de taalscreening kunnen de eerstejaarsstudenten per opleiding een **taalmonitoraat op maat** krijgen waarin de talenbeleidcoördinator onder meer aantoont waar ze extra ondersteuning en hulp kunnen vinden.
- De volgende **5 boeken** worden aangeraden om studenten voor te bereiden en te begeleiden bij hun bachelorproef:

¹ Vanhooren, S., & Wulftange, L. (2022). Taalcompetent in het hoger onderwijs. Taalunie. Geraadpleegd via <https://taalunie.org/publicaties/212/taalcompetent-in-het-hoger-onderwijs>

- Pollefliet, L. (2016). Schrijven : van verslag tot eindwerk : do's & don'ts. Academia Press.
- Pollefliet, L. (2022). Scoren met je scriptie : het standaardwerk voor verslagen, rapporten en rapporten, off- en online. Owl Press.
- De Wachter, L., Verrote, L., Broeckx, L., Potargent, J., Verlinden, E., Cuppens, L., Van Brussel, I. (2010). Taal@Hoger Onderwijs. Praktische richtlijnen en oefeningen. Leuven: Acco.
- Van Coillie, J., Daenens, K., Maton, E., Pelemans, A., Roofthoof, T., Van Bogaert, M., Verelst, K., & Willcox, C. (2013). Horen, zien en schrijven. Schrijfboek voor welzijnswerkers. Brugge, België: Die Keure.
- Martens, S. (2016). Rapporteren voor Technici. Leuven: Acco.

Daarnaast coördineert de talenbeleidcoördinator de samenwerking met taaldocenten van een CVO in die opleidingen waar er voor dergelijke taalondersteuning van studenten gekozen is.

6. Aanspreekpunt zijn voor alle stakeholders

- Ankers talenbeleid
- Clusterdirecteuren, opleidingshoofden, onderwijzend personeel en andere personeelsleden
- Studenten
- CVO's in de buurt van de verschillende campussen
- Regeringscommissaris m.b.t. de taalrapportering.

7. Expertise-uitbouw en vertegenwoordiging in diverse externe organen zoals

- [Nederlands/Vlaams Platform Talenbeleid Hoger Onderwijs](#)
- [Forum voor talenbeleid hoger onderwijs](#)
- [Vlaams Talenplatform](#)
- [Conferentie Het Schoolvak Nederlands](#)
- [Netwerk Didactiek Nederlands](#)
- [Netwerk Academische Communicatieve Vaardigheden](#)

Werking van de stuurgroep talenbeleid

Samenstelling

De stuurgroep talenbeleid bestaat uit de ankers talenbeleid per cluster/opleiding en wordt voorgezeten door de talenbeleidcoördinator.

Werking

De stuurgroep talenbeleid is verantwoordelijk voor het uittekenen en opvolgen van een instellingsbreed talenbeleid, voor het uitwisselen van expertise, voor de bespreking van de resultaten van de digitale taalscreenings en de opvolging ervan, voor het jaarlijks rapporteren aan de kernteams van alle taalacties en talenbeleidsinitiatieven, en voor het rapporteren aan de Staf O&O en het overleg OH. Met deze twee laatste beleidsorganen toetst de talenbeleidscoördinator op geregelde tijdstippen gedurende het academiejaar - indien nodig - talenbeleidsaspecten af.

De stuurgroep vergadert 4 x per academiejaar.

De verslagen worden bezorgd aan de leden van de stuurgroep en de leden van de Staf O&O.

Taken van de ankers talenbeleid

- Bijwonen van de vergaderingen van de stuurgroep talenbeleid (4 x jaar)
- Ervoor zorgen dat afspraken gemaakt in de stuurgroep talenbeleid in de eigen opleiding worden uitgevoerd
- In overleg met de talenbeleidcoördinator concrete afspraken maken met andere betrokken partijen (CVO's, ...)
- Stimuleren en sensibiliseren van docenten en studenten van het eigen team (door onder meer een agendapunt 'Talenbeleid' op elke vergadering van de eigen overlegorganen te agenderen)
- Implementeren van het talenbeleid in de eigen opleiding
- Formuleren van drie operationele doelstellingen met het label talenbeleid per academiejaar die kaderen in het talenbeleidsplan per opleiding/cluster (op basis van inspiratie door de stuurgroep talenbeleid) – deadline: de maand april van het academiejaar.
- Organiseren en opvolgen van de taalondersteuning in de eigen opleiding: planning van de taalscreening, ECTS-fiches, taalaandachtscontract / taalportfolio / POP, ... *indien van toepassing*
- Aanspreekpunt zijn voor talenbeleids- en taalondersteuningsaspecten in de eigen cluster of de eigen opleiding.

Competentieprofiel van de taalbewuste en taalontwikkende (vak)docent

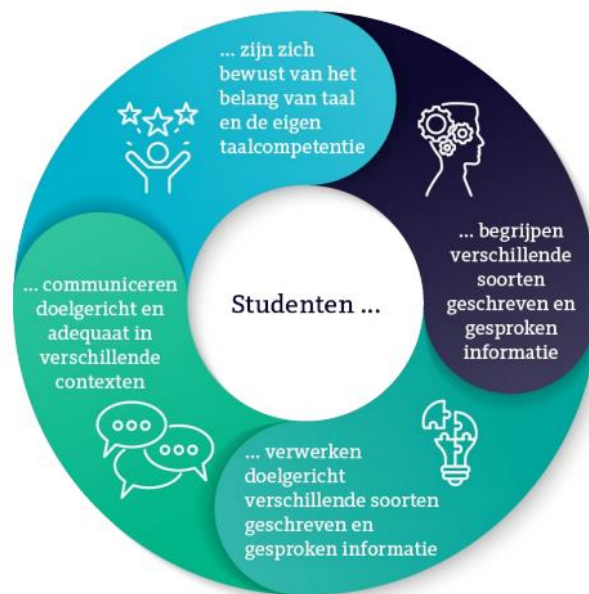
Taalontwikkende docenten werken doelgericht toe naar het taalniveau dat van een afgestudeerde verwacht wordt. Hiervoor richten ze het onderwijs zo in dat studenten tegelijkertijd werken aan een vakinhoudelijke, cognitieve en talige ontwikkeling, ongeacht de fase van de opleiding. Ze bieden hiervoor contextrijk en taalrijk onderwijs dat aansluit bij het niveau van de opleiding en zetten effectieve werkvormen en tools in ter bevordering van de (taal)ontwikkeling van de student.

Er kunnen voor het hoger onderwijs vier aspecten van taalcompetentie worden geïdentificeerd die in elke opleiding aandacht behoeven. Deze zijn nauw met elkaar verbonden en werken bovendien voortdurend op elkaar in. Daarom worden ze hieronder in een cirkel voorgesteld.²

² Uit: Vanhooren, S., & Wulfange, L. (2022). Taalcompetent in het hoger onderwijs. Taalunie. Geraadpleegd via <https://taalunie.org/publicaties/212/taalcompetent-in-het-hoger-onderwijs>

De taalontwikkende/taalbewuste docent:

- sluit in zijn lessen aan bij het taalniveau van de student;
- stimuleert de taalontwikkeling van de student;
- signaleert talige complexiteit in zijn onderwijs en anticipeert daarop door zowel horizontale als verticale differentiatie;
- ondersteunt in het taalleer- en denkproces;
- neemt deel aan intercollegiale afstemming over de talige beroeps- en studietaken
- geeft;verschillende vormen van feedback om taalontwikkeling te bevorderen;
- geeft relevantie van talige taken aan voor opleiding en werkveld en transfereert horizontaal en verticaal;
- gebruikt interactie voor verwerking en inoefening van talige en cognitieve vaardigheden;
- heeft expliciet aandacht voor taal- en denkontwikkeling tijdens de lessen;
- gebruikt gegevens uit het intercollegiale overleg over (de uitwerking van) talige taken voor het bijstellen van het onderwijs (colleges, opdrachten, handleidingen enz).³

Afbeelding 1 – Aspecten van taalcompetentie in het hoger onderwijs

Didactische tips zijn te vinden op:

- <https://ilt.kuleuven.be/talenbeleid/tools/infofiches>
- <https://ilt.kuleuven.be/talenbeleid/kennisclips>
- www.odisee.be/odiseetaalsterk

Afname van de digitale taalscreening

Afspraken

Elke opleiding in Odisee neemt een digitale taalscreening af van de instromende studenten van de bachelor- en graduaatsopleidingen, met uitzondering van de educatieve bacheloropleidingen die een eigen door de Vlaamse overheid ontwikkelde starttoets hebben.

De onderstaande faciliteiten worden niet toegepast bij de taalscreening aangezien deze nagaat in welke mate de studenten taal correct kunnen gebruiken:

- de taal wordt alleen in rekening gebracht bij de evaluatie wanneer correct taalgebruik (o.a. correcte spelling) opgenomen is in de ECTS-fiche van het OPO

³ Bron: [Competentieprofiel van een Taalontwikkende Docent. Nuttig of overbodig? - Taalunie HSN-archief](#)

- toelating om een vertalend woordenboek te gebruiken tijdens een examen tenzij anders vermeld is in de ECTS-fiche van een OPO.

Vooraf

De ankers talenbeleid van de betrokken opleiding melden drie weken vooraf wanneer (tussen 15 augustus en 30 oktober), waar (campus en lokaal) en van hoeveel studenten de digitale taalscreening afgenomen zal worden.

Dit betekent dat de anker talenbeleid zelf met het opleidingshoofd van de betrokken opleiding afspraken maakt over de planning van deze instaptoets en dat hij met de dienst planning van de campus een computerlokaal regelt. Ook de communicatie met de studenten wordt door de ankers talenbeleid verzorgd.

De talenbeleidcoördinator bezorgt de handleiding met het paswoord voor de studenten minstens een dag vóór het afnamemoment.

Verwerking

De anker talenbeleid stuurt onmiddellijk na de afname een e-mail naar de talenbeleidcoördinator met eventuele problemen, vragen en opmerkingen.

De talenbeleidcoördinator verwerkt de gegevens en bezorgt maximum 14 dagen na het afnamemoment de resultaten aan de anker talenbeleid, en ten laatste vóór de kerstvakantie de resultaten van het hele studiegebied aan de studiegebieddirecteur en het opleidingshoofd.

Communicatie

Zowel in de **schriftelijke als de mondelinge communicatie over de taalscreening en de resultaten ervan** hebben de opleidingen en het taalteam er aandacht voor dat deze geen negatieve effecten heeft voor de het zelfbeeld van de student. De communicatie maakt het waarom van de taalscreening duidelijk (studenten maximaal ondersteunen richting studiesucces), en vermeldt dat de score op de taalscreening en eventuele formatieve evaluaties tijdens taalondersteuning geen negatieve gevolgen hebben voor de student. De communicatie zet neurodivergente studenten op weg naar het ondersteuningstraject van Stuvo (zie hieronder) en helpt degenen die nog geen diagnose - bijvoorbeeld op het vlak van dyslexie - hebben de weg naar Stuvo vinden.

Operationele doelstellingen

1. Duurzaam en expliciet talenbeleid

- Elke opleiding moet een coherent personeelsbeleid met aandacht voor taalcompetenties uittekenen door:
 - de aanwerving van taalvaardige docenten en
 - het bewust maken en professionaliseren van alle (vak)docenten op het vlak van evidence-informed taalbewust of taalontwikkeland lesgeven (TOL) in een strategische leeromgeving.
- Curriculumgerichte acties
 - Inventariseren van de schrijftaken die gerelateerd zijn aan prioritaire studentcompetenties en die al in het curriculum ingebed zijn
 - Construeren van een graduele leerlijn en onderwijslijn met
 - a) schrijftaken met een groeiende complexiteit,

- b) met groei in vereisten die aan de kwaliteit van de uitvoering worden gesteld en
 - c) met groei in zelfstandigheid waarmee de student de taak uitvoert (graduele afbouw van ondersteuning).
- Acties gericht naar het onderwijzend personeel
 - Aanbieden van professionalisering rond taalbewust lesgeven, schrijftaken met verantwoord gebruik van GenAI, taalondersteuning van studenten, beoordeling(criteria) en feedback
 - Bevorderen van overlegmomenten rond schrijfonderwijs, ingebed in reguliere taakuitvoering
 - Opvolgen van de acties en rapporteren over successen.
- Studentgerichte acties
 - Afnemen van een taalscreening om het beginniveau van studenten vast te stellen
 - Sensibiliseren van studenten rond het belang van schrijven, het verhogen van hun positieve talige grondhouding en zelfregulering
 - Expliciteren bij alle schrijfp opdrachten van doelstelling(en) en criteria voor een succesvolle taakuitvoering
 - Ondersteuning bieden bij - bestaande - schrijfp opdrachten (bv. schrijfkaders, modelteksten)
 - Aanbieden van taalondersteunings sessies voor studenten die daarom vragen
 - Aanbieden van feedback, peer feedback en/of tutor feedback
 - Aanbieden van technologische hulpmiddelen.

Gegeven de snelle evolutie op het vlak van digitalisering wordt het omgaan met digitale taalondersteuningsmogelijkheden verder opgevolgd binnen elk opleidingsteam in cocreatie met de werkgroep AI.
- Acties voor ondersteunende diensten
 - sensibilisering voor het belang van een klaar en inclusief taalgebruik bij alle communicatie (cf. nota MARCOM)
 - professionalisering op het vlak van taalondersteuningsmogelijkheden via onder meer GenAI: daarvoor kan contact opgenomen worden met de talenbeleidcoördinator.
- Zowel het taalteam (o.l.v. de talenbeleidcoördinator en met eindverantwoordelijkheid bij de directeur onderwijs) als de opleidingen (eindverantwoordelijkheid: OH en clusterdirecteur met ondersteuning van de anker talenbeleid - formuleren in de context van de Odiseebrede beleidscyclus operationele doelstellingen rond taal. Een cluster kan ervoor kiezen een clusterbrede aanpak rond ta(a)l(en)beleid uit te tekenen. Het taalteam neemt initiatief om ervoor te zorgen dat de doelstellingen van de teams en van het taalteam goed op elkaar afgestemd zijn.
- De doelstellingen worden bewaakt aan het einde van elk academiejaar en geëvalueerd door de opleidingen zelf, door de talenbeleidcoördinator en de ankers talenbeleid. Daarvoor stellen de ankers jaarlijks min. drie operationele doelstellingen op met het label talenbeleid die kaderen in het talenbeleidsplan per opleiding/cluster en die tegen april van elk academiejaar worden voorgelegd op de stafO&O en/of het overleg OH.

- Via regelmatig uitgevoerde impactmetingen op alle niveaus worden de resultaten van talenbeleidsinitiatieven getoetst en nadien - indien nodig - bijgestuurd. Daarvoor moet ook werk worden gemaakt van de oplijsting van de professionele taaldoelen op het vlak van taalvaardigheid per opleiding of studiegebied.

Vragen daarbij zijn (Daems, 2011):

- Wat hebben we bereikt van de vooropgestelde doelen?
- Hoe effectief waren de acties?
- Hoe goed zijn we erin geslaagd de diverse talige competenties van de studenten te ontwikkelen?
- Hoe waren de onderlinge afstemming en samenwerking?
- Wat waren de positieve en negatieve ervaringen van de verschillende betrokkenen?
- Waar zitten de knelpunten?
- Waar zijn er weerstanden en waarom?

2. Breed en wendbaar talenbeleid

- In Odisee streven we tegen 2027 naar een breed talenbeleid in alle opleidingen gebaseerd op drie pijlers die omschreven zijn in de Visietekst:
 - 1) Integraal verwerkt in het hele curriculum
 - 2) Aandacht voor taalleerstrategieën
 - 3) Verantwoordelijkheid van het hele team

Een breed talenbeleid is geïntegreerd in het curriculum. Het heeft als doel dat alle onderwijzend personeel in alle vakken en activiteiten bewust omgaan met taal en kansen benutten om taalvaardigheid te bevorderen.

Belangrijke vragen voor het opleidingsteam daarbij zijn:

- Hoe kunnen taal- en vakdocenten samenwerken om de nodige attitude bij studenten te stimuleren?
- Hoe kunnen taal- en vakdocenten samenwerken om de transfer van taal- naar zaakvakken te bevorderen? Vakdocenten kunnen bijvoorbeeld in werkgroepen vakdocenten voorbeelden laten aanhalen van storende taalfouten van studenten in papers en examens. Ze kunnen dan samen met de taaldocenten nadenken over strategieën om dergelijke taalfouten te vermijden, zowel via taalontwikkeland lesgeven als via taalondersteuning.
- Bij talenbeleid en taalondersteuning wordt er vaak in eerste instantie aan gedacht om studenten die achterophinken, extracurculair te ondersteunen. Dat kan zeer zinvol en effectief zijn, maar het is geen duurzame oplossing. Het kost elk academiejaar opnieuw energie die niet wordt hernieuwd. Vanuit die optiek is het nodig om talige start- en eindcompetenties te definiëren voor elke opleiding, uitgaande van deze richtvragen:
 - Is het niveau van taalvaardigheid bij de instroom beschreven (talige startcompetenties)?
 - Wat moeten studenten kunnen na het eerste jaar?
 - Is het ambitieniveau waarop we afgestudeerden willen afleveren duidelijk gedefinieerd (talige eindcompetenties)?

- Het talenbeleid moet zorgen voor het verhogen van de slaagkansen van de studenten door:
 - de taalvaardigheid van eerstejaarsstudenten in kaart te brengen bij de start van het academiejaar;
 - het opsporen van lacunes en sterktes op het vlak van taalvaardigheid en
 - het geïntegreerd en intracurriculair (aan)bieden van taalondersteuning en verdieping (zodat ook de instroom en de doorstroom van studenten uit bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs bevorderd worden).

- Het talenbeleid moet de taalvaardigheid voor studie en beroep bevorderen door:
 - het uittekenen van een 'leerlijn professionele communicatie' of een leerlijn 'Taalsterk naar de eindproef' / ... over de hele studieloopbaan, te evolueren naar een geïntegreerde aanpak van taal- en vakonderwijs en om geleidelijk op te bouwen naar taalzelfstandigheid. (Daems & Van der Westen, 2008)
 Hiervoor wordt het evidence-informed Taalunie-referentiekader 'Taalcompetent in het hoger onderwijs' gebruikt om de kansen voor alle studenten te verankeren om hun taalcompetentie te versterken. Het kader beschrijft vier aspecten van taalcompetentie die in elke opleiding aandacht verdienen, omdat ze voorwaarden zijn om in het hoger onderwijs tot leren te komen en om persoonlijke, professionele en maatschappelijke doelen te bereiken. Bij elk van deze aspecten worden de elementen genoemd waar studenten tijdens hun opleiding ondersteuning bij nodig kunnen hebben.
 - studie- en beroepstaken af te stemmen op en idealiter samen met het - meertalige - werkveld. Opleidingen dienen zich bovendien bewust te zijn van de veranderende taalvereisten in het werkveld. In sommige sectoren is het kunnen werken in twee of drie talen een vereiste geworden, terwijl dit vroeger niet noodzakelijk zo was.

3. Inclusief talenbeleid

3.1 Taligheid versterken van neurodivergente studenten

Stuvo ontwikkelt in overleg met het taalteam een **blended ondersteuningstraject** voor onder meer neurodivergente studenten zoals studenten met dyslexie. Dit traject bestaat uit digitale ondersteuning in combinatie met een aantal sessies aangeboden door Stuvo. Het omvat

- (1) psycho-educatie
- (2) taalondersteuning: (a) taaltaken die vereist zijn bij het studeren: lange teksten verwerken, uitgebreide papers en verslagen schrijven, (b) taalremediëring op domeinen waar zij met een redelijke inspanning progressie kunnen boeken,
- (3) leren werken met hulpmiddelen – voor veel van deze studenten zal dit immers een noodzaak zijn bij het afleggen van examens en het functioneren in het werkveld
- (4) studiebegeleiding: hoe grote hoeveelheden studeren, en dat alles plannen en organiseren. Dit vervangt voor hen de taalondersteuning bij het behalen van een lage score op de taalscreening. Neurodivergente studenten hebben doorgaans meer baat bij zo'n traject om de leeruitkomsten van hun opleiding te behalen, dan bij de taalondersteuning die we voorzien

voor de andere studenten. Hun brein werkt immers op een andere manier en heeft andere sterktes.

Het is voor een deel van de studenten met dyslexie mogelijk om progressie te maken wat betreft spelling, maar de inspanning is zo enorm dat de focus beter ligt op wat nu in de tekst staat. Sowieso moeten deze studenten extra inspanningen leveren om succesvol te zijn. Het lijkt daarom aangewezen om te focussen op dat wat nu in de tekst vermeld is.

Voor meer achtergrondinformatie zie:

- SIHO, [Dyslexie in het hoger onderwijs](#), gebaseerd op de webinars 'Studeren met dyslexie anno 2020: een stand van zaken' en 'Slagen met dyslexie in het hoger onderwijs', verzorgd door Prof. dr. Wim Tops (UHasselt).
- Van Hees, V. (2019) [Studeren met dyslexie: de standaardmaatregelen voorbij](#), In Forum Taalbeleid Hoger Onderwijs (Red.), Taalbeleid en taalondersteuning: wat werkt? Inspiratie en praktijkvoorbeelden uit het hoger onderwijs (pp. 217 – 223).
- Tops, W., Callens, M., Brysbaert, M. (2018). Slagen met dyslexie in het hoger onderwijs
- <https://onderwijstips.ugent.be/nl/tips/dyslexie-hoe-kan-je-helpen/>
- docu over studeren met dyslexie aan universiteiten: <https://www.youtube.com/watch?v=F1zhSXJ5adA>
- docu over sterktes van studenten met dyslexie: https://youtu.be/yH5Ds4_oLO8?feature=shared

3.2 Meertaligheid waarderen, stimuleren en valideren

In Odisee stimuleren we meertaligheid.

- We streven ernaar dat in elke opleiding voor studenten een meertalig taalaanbod in de vorm van een opleidingsonderdeel in bijvoorbeeld het Frans, Engels en/of Duits is of/en dat de kennis van een andere taal dan het Nederlands erkend en gevalideerd wordt.
- De stimulering van meertaligheid kan ook door een combinatie van immersieprogramma's tijdens de les, een buitenlandse stage of studie, door het gebruik van authentieke meertalige lesmaterialen, door het gebruik van taaltechnologie zoals taalapps, online woordenboeken en virtuele taallessen.
- Opleidingen werken een beleid uit hoe ze de meertaligheid van studenten kunnen stimuleren, waarderen en valideren.
- Onderwijzend personeel krijgt de volgende tips mee:
 - Wees je bewust van impliciete vooroordelen die je kunt hebben over anderstalige studenten.
 - Verdiep je in de thuistalen van jouw studenten, wat deze taal voor hen betekent en wees je bewust welke professionele meerwaarde thuistalen, andere talen en kennis van het Nederlands heeft voor elke student in een toenemend meertalige werkomgeving en maatschappij.
 - Laat de student gebruik maken van een (online) woordenboek tijdens het lezen of maken van opdrachten. Wijs hen ook op de mogelijkheden en beperkingen van het gebruik van vertaalsoftware zoals DeepL en schrijfsoftware met AI. ⁴

⁴ Bron: [Meertaligheid | Taal is van ons allemaal](#)

3.3 De omgang met thuistalen in de klas

We baseren ons op een **gedragen evidence-informed kader** over hoe om te gaan met **thuis taal** in enerzijds de taal- en anderzijds de niet-taallessen met respect voor een inclusieve en effectieve leeromgeving.

- Aan het begin van het academiejaar krijgen de studenten heldere afspraken over de onderwijstaal: de doeltaal is de voertaal, bijvoorbeeld Nederlands voor het OPO Bedrijfscommunicatie in de opleiding Organisatie en management en Engels in het OPO English 1 & 2, en in het OPO Professional English in de opleiding ELO-ICT.
- Ook voor niet-taalvakken is het belangrijk om transparant te maken of thuistalen toegelaten zijn of niet, maar het blijkt in de praktijk moeilijk om het gebruik van thuistaal tijdens occasionele overlegmomenten in de les te verbieden of toch toe te staan dat studenten met dezelfde thuistaal overleggen over de opdracht.
- Onderwijzend personeel spreekt onderling in team af hoe de thuistaal en de onderwijstaal in functie van de talige en vakinhoudelijke doelen die ze vooropstellen wordt ingezet. Ze maken studenten bewust van de talige doelen die ze in bepaalde lessen hebben en de manier waarop talige interacties hiertoe bijdragen. Het is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van een onderwijsteam.

3.4 Internationalisering/niet-Nederlandstalige trajecten

1) **CLUSTERS – OPLEIDINGEN: ondersteuning bij een aanvraag van een anderstalige taalvariant of het aanbieden van opleidingsonderdelen in een andere taal**

Via de 'Procedure ontwikkeling onderwijsaanbod' krijgen opleidingen ondersteuning aan de hand van een stappenplan voor het aanvragen van een taalvariant. Ook voor het organiseren en opzetten van opleidingsonderdelen in een andere taal kan ondersteuning geboden worden via de talenbeleidcoördinator en de dienst internationalisering.

2) **ACADEMISCH en ONDERWIJZEND PERSONEEL evenals ADMINISTRATIEVE STAF**

Conform de decretale richtlijnen is er een taalondersteuningstraject met voorzieningen voor taalcursussen en taalbegeleidingsmaatregelen voor de leden van het onderwijzend / academisch personeel.

Op het personeelsportaal staat een handleiding om een C1-attest voor Engels en voor Frans te behalen.

Sinds het academiejaar 2013-2014 wordt voor academisch en onderwijzend personeel evenals de administratieve staf bij procedures voor werving en promotie rekening gehouden met taalvaardigheid.

- Nieuw onderwijzend personeel heeft bij voorkeur een C1-certificaat Engels of Frans of dient zelf in te staan voor het behalen van dit certificaat indien ze lesgeven in die taal.
- Personeelsleden die niet-Nederlandstalig zijn en niet het statuut van gastdocent hebben, moeten na twee jaar minstens de Nederlandse taal beheersen op ERK-niveau A2, dat wordt afgesloten met het vereiste beheersingsniveau op ERK-niveau B2. Dit wordt door het betrokken personeelslid afgerond binnen de vijf jaar na zijn aanstelling

of op het moment van zijn benoeming voor zover de datum van benoeming niet eerder valt (letterlijke tekst II.270 §2 CHO). Na 2 jaar volgt een testmoment in samenspraak met de talenbeleidcoördinator om de beheersing van het niveau A2 na te gaan. De vereiste om het niveau B2 te behalen na 5 jaar of bij de benoeming voor zover de datum van de benoeming in die vijfjarige periode ligt, is een voorwaarde voor de aanstelling. Het personeelslid dat niet aan deze voorwaarde voldoet, kan de onderwijsopdracht niet langer op zich nemen, zoals decretaal bepaald. Voor deze personeelsleden is een handleiding voorzien die de stappen toelicht om te beantwoorden aan de decretale taalvereisten. De talenbeleidcoördinator kan hierbij bijkomend advies geven.

3) STUDENTEN naar het buitenland of internationalisation@home

▪ Reguliëre studenten in het Nederlandstalige traject

Talenbeleid moet bestaande en toekomstige uitwisselingsprogramma's en overeenkomsten weerspiegelen evenals studenten voorbereiden op de eisen van de arbeidsmarkt.

In Odisee zijn er

- taalbegeleidingsmaatregelen in het opleidingsprogramma van opleidingen met anderstalige OPO's of van anderstalige opleidingen;
- aangepaste voorzieningen, waaronder een kosteloos, toegankelijk en behoeftedekkend aanbod van Nederlandstalige en anderstalige taalcursussen en taalbegeleidingsmaatregelen. Dit aanbod is omschreven in de *Talenbrochure* (cf. infra).

Een van de principes van het Erasmus Charter for Higher Education is dat de studenten de nodige taalkundige voorbereiding krijgen. Het belangrijkste doel is de kwaliteit van de uitwisseling te verhogen. In het nieuwe systeem van taalondersteuning doen studenten vóór hun vertrek een verplicht online assessment, aangeboden door de Europese Commissie in de taal waarin zij onderwijs gaan volgen of stage gaan lopen. Dit is in de eerste plaats bedoeld als 'reality check'. Bijkomend voordeel is dat de Europese Commissie nu voor het eerst structureel inzicht krijgt in het algemene taalniveau van studenten binnen Erasmus+, en ook kan vaststellen welke invloed een studie- of stageperiode in het buitenland op die taalvaardigheid heeft.

Is het vereiste niveau te laag, dan kan de uitzendende instelling de student een online taalcursus '*Online Linguistic Support*' aanbieden om zijn niveau te verbeteren voordat hij naar het buitenland vertrekt. Of dit gebeurt, is afhankelijk van vraag en aanbod. Het aantal licenties dat een instelling kan uitdelen, is namelijk beperkt. De Dienst internationalisering (DIRO) beslist wie van de gegadigden het meest bij een cursus gebaat zal zijn.

Na terugkeer vindt er opnieuw een verplicht online assessment plaats.

De taalscreening van studenten die niet deelnemen aan het Erasmus+-programma (bijvoorbeeld in het kader van een VLIR-UOS-uitwisseling) vindt plaats tijdens een 'kennismakingsgesprek' met een medewerker van DIRO nadat de examencommissie van de opleiding bijeengeweesd is en een student geselecteerd is om in de volgende opleidingsfase aan een lange mobiliteitsoptie (= optie 1, 2, 3 of 4) deel te nemen.

De taaltesten hebben alleen een adviserende functie - de resultaten zijn dus niet bindend - maar studenten moeten er zich van bewust zijn dat talenkennis vaak van doorslaggevend belang is om van hun studie- of stageverblijf buiten Vlaanderen een succes te maken.

De aanbevolen taalniveaus situeren zich meestal op niveau A2 en B1.

Welk taalniveau voor welke opleiding voor uitgaande laatstejaarsstudenten?

NAAM OPLEIDING	Aanduiding niveau volgens Europees referentiekader
BLT	Studie: B1 – Stage B1
VDK	Studie: nvt - Stage: B1
VP Aalst	Studie: nvt - Stage: B1
VP SN	Studie B1-Stage B1
Vroedkunde	Studie: B1 - Stage: B1
BM	Studie: B1 – Stage: B1
OM	Studie: B1 – Stage: B1
EM	Studie: B1 - Stage: B1
Elekt.-ICT	Studie: B1 - Stage: B1
Energietechn.	Studie: B1 - Stage: B1
OPT	Studie: B1 - Stage: B1
A&B	Studie: A2 - Stage: A2
Bouw	Studie: A2 (UPV, ESP)
	Studie: A2 (VIA, DK)
	Stage: afhankelijk van de taal op de werkvloer
Chemie	Studie: B1 - Stage: B1
FM	Studie: B1 - Stage: B1
Vastgoed	Studie: B1 - Stage: B1
BaKO	Erasmus studie: A2
	Stage OS: A2
BaLO Aalst en SN	Erasmus studie: A2
	Stage OS: B1
BaSO	Erasmus studie: B1
	Stage OS: B1

In de 'Talenbrochure' staan er taalondersteuningssuggesties voor Engels, Frans, Italiaans, Portugees en Duits.

▪ Reguliere studenten in het Engelstalige traject

De lat ligt op het B2-niveau volgens het ERK (Europees Referentiekader) voor de instap in het Engelse programma, zie <https://www.odisee.be/en/admission-requirements-registration-non-flemish-diploma>

▪ Taalondersteuning inkomende uitwisselingsstudenten

ENGELS

Inkomende uitwisselingsstudenten moeten over een minimumtaalniveau Engels beschikken. Dit is omschreven in een interinstitutioneel akkoord met hun thuisinstelling en is normaal gezien B1. Studenten die nog nood hebben aan extra taalondersteuning Engels kunnen via de

talenbeleidcoördinator advies krijgen over extracurriculaire taalondersteuningsmogelijkheden.

NEDERLANDS

We kiezen ervoor dat niet-Nederlandstalige opleidingen zoals BBM en inkomende uitwisselingsstudenten en studenten met een andere nationaliteit in het kader van hun studie of stage in Odisee een taalbad Nederlands krijgen omdat dit hun integratie in de lokale gemeenschap en academische omgeving kan bevorderen. Door Nederlands te leren, kunnen ze beter communiceren met onderwijzend personeel, medestudenten en lokale bewoners, wat kan leiden tot een rijkere en meer inclusieve onderwijs- en levenservaring. Bovendien kan het beheersen van de Nederlandse taal ook toekomstige carrière mogelijkheden in Vlaanderen en andere Nederlandstalige regio's vergroten. Er wordt idealiter voor studenten op elke campus een NT2-cursus 'Beginners Dutch' van 3 of 4 ECTS voorzien.

Inkomende uitwisselingsstudenten kunnen zich bovendien op de Technologicampus in Gent inschrijven voor het OPO '[Dutch course](#)' met contacturen die kunnen variëren van 80 tot 120uur. De codes voor dit OPO's zijn:

JPW251 Introduction Course Dutch First Semester en

JPW252 Introduction Course Dutch Second Semester.

Indien studenten ten minste 80% van de lessen aanwezig zijn en slagen voor de test, kunnen ze hiervoor 3 credits krijgen.

Binnen BBM - voor studenten op campus Brussel - zal er vanaf het academiejaar 2024-2025 in het eerste semester een NT2-cursus 'Beginners Dutch' aangeboden worden voor 4 ECTS credits.